

Oskarshamns
kommun

Revisorerna

2020-06-26

Kommunstyrelsen

För kännedom
Kommunfullmäktiges presidium

Uppföljning av tidigare granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt

På uppdrag av revisorerna i Oskarshamns kommun har PwC genomfört en uppföljning av ovanstående.

Vi beslutade vid vårt sammanträde den 26 juni 2020 att överlämna rapporten till kommunstyrelsen samt till kommunfullmäktiges presidium för kännedom.

I bifogad rapport redogörs för gjorda iakttagelser och en revisionell bedömning.

Vi önskar få svar från kommunstyrelsen, senast den 31 oktober 2020, där styrelsen redogör för vad den avser att göra för att åtgärda de påpekanden som görs i den revisionella bedömningen.

Kommunfullmäktiges presidium får ta ställning till om rapporten ska biläggas fullmäktiges handlingar.

För kommunens revisorer

Klaus Leidecker
Ordförande

Berndt Karlsson
Vice ordförande

Uppföljning av kom- munstyrelsens uppsikts- plikt gentemot bolagen och stiftelserna

Oskarshamns kommun

Juni 2020

Pär Sturesson

Innehållsförteckning

1.	Inledning	2
1.1.	Bakgrund	2
1.2.	Syfte och revisionsfrågor	2
1.3.	Revisionskriterier	2
1.4.	Avgränsning	2
1.5.	Metod	2
2.	Iakttagelser och bedömningar	3
2.1.	Rapporten, från revisionsåret 2017, och den revisionella bedömning samt rekommendationer	3
2.2.	Kommunstyrelsens svar från den 20 mars 2018, § 58	4
2.3.	Iakttagelser i samband uppföljningen	4
3.	Revisionell bedömning	5
3.1.	Rekommendationer	5

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Revisionsåret 2017 genomfördes en granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt gentemot de kommunala bolagen och stiftelserna. Den revisionella bedömningen som gjordes – var att kommunstyrelsen inte hade en ändamålsenlig uppsiktsplikt över kommunens bolag och stiftelser. Ett antal rekommendationer lyftes fram i rapporten.

Kommunstyrelsen behandlade ett svar till revisionen 20 mars 2018 i § 58. Av svaret framgår vilka åtgärder styrelsen ska vidta för att stärka den interna kontrollen.

Revisionen har i sin planering för år 2020 sett ett behov av att följa upp att kommunstyrelsen vidtagit åtgärderna enligt beslutet.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Har kommunstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig uppsikt över kommunens bolag och stiftelser samt vidtagit beslutade åtgärder?

1.3. Revisionskriterier

- Kommunallagen
- Kommunfullmäktiges styrdokument inom området

1.4. Avgränsning

Granskningen avgränsas till en uppföljning av de åtgärder som framgår av svaret och beslutsparagrafen § 58 från den 20 mars 2018.

1.5. Metod

Intervjuer har genomförts med kommundirektör, kommunstyrelsens ordförande och andre vice ordförande. Vidare har en genomgång av relevant dokumentation skett.

Rapporten har sakgranskats av kommundirektören.

2. Iakttagelser och bedömningar

2.1. Rapporten, från revisionsåret 2017, och den revisionella bedömning samt rekommendationer

Vi bedömer att kommunstyrelsen inte har en ändamålsenlig uppsiktsplikt över kommunens bolag och stiftelser. Vi grundar vår bedömning på kommunstyrelsen som helhet inte har någon systematik i hur uppsiktsplikten ska bedrivas. Vidare har styrelsen inte fattat något årligt beslut enligt kommunallagens 6 kap. 1 a §, där stadgas att "styrelsen ska i årliga beslut för varje sådant bolag som avses i 3 kap. 16 a § (hel delägt) pröva om den verksamhet som bedrivits under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder".

Till delar har kommunstyrelsens presidium bedrivit uppsikt gentemot Byggebo AB och Smålandshamnar AB i samband med de ägarsamråd som sker 4 gånger per år med dessa bolag. Vi har inte i kommunstyrelsens protokoll kunna se någon spårbarhet i att detta har återredovisats till hela styrelsen.

Vi har i vår granskning inte funnit att kommunstyrelsen bedrivit någon uppsikt gentemot de två stiftelserna Forum och Sjöfartshotellet.

Bedömningen av kontrollmålen som gjordes var följande:

Uppsiktsplikten är föremål för en tydlig systematik – Ej uppfyllt.

Uppsiktsplikten bedrivs enligt fastställd systematik – Ej uppfyllt.

Kommunstyrelsen vidtar åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt över bolagen – Ej bedömt

Rekommendationerna som lämnades i rapporten var följande:

- I ägardirektiven är det lämpligt att lägga in styrande moment som stödjer kommunstyrelsens uppsiktsplikt, exempelvis intern kontroll.
- Dokumentera hur uppsiktsplikten ska genomföras i praktiken, exempelvis via ett årshjul när olika aktiviteter ska genomföras mellan kommunstyrelsen och bolag.
- Spårbarheten i kommunstyrelsens protokoll behöver öka vad avser hur kommunstyrelsen bedrivit sin uppsiktsplikt.
- Säkerställ att hela kommunstyrelsen ges den information som krävs för att de ska kunna känna att de fullgjort sitt uppdrag avseende uppsiktsplikten gentemot de kommunala bolagen.
- Kommunstyrelsen fattar beslut enligt kommunallagens 6 kap 1 a §, där kommunstyrelsen uttalar sig om huruvida bolagen bedrivit verksamheten enligt de fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.
- Vi rekommenderar att bolagens och stiftelsernas styrelseprotokoll anmäls till kommunstyrelsen. Eventuell sekretessprövning får ske i särskild ordning.

2.2. Kommunstyrelsens svar från den 20 mars 2018, § 58

Av svaret framgår följande:

Kommunstyrelsens beslut:

1. Överlämna kommunstyrelsens kanslis förslag till svar, angående kommunstyrelsens uppsiktspflicht gentemot de kommunala bolagen och stiftelserna, till kommunrevision som kommunstyrelsens svar på revisionsrapporten.
2. Kommundirektören får i uppdrag att:
  - a. Inför bolagsstämman 2019 ta fram reviderade ägardirektiv där det framgår att bolagen ska överlämna en rapport om bolagsstyrelsens interna kontroll.
  - b. Gör en sammanställning över hur kommunstyrelsen genomför sin uppsiktspflicht på årsbasis.
  - c. Kommunstyrelsen ska ha en stående ärendepunkt där återrapportering från ägardialoger med bolagen och samt med stiftelserna samt annan information av betydelse för kommunstyrelsens uppsiktspflicht kan återges.

I kommunstyrelsens kanslis förslag till svar framgick följande:

- I bolagspolicyn framgår att bolagen till kommunstyrelsen ska överlämna rapport om bolagsstyrning och bolagens interna kontroll. För att understryka att en sådan kontroll ska lämnas till kommunstyrelsen föreslås att denna begäran läggs in i ägardirektiven.
- En sammanställning/dokumentation över hur kommunstyrelsen genomför sin uppsiktspflicht på årsbasis föreslås bli framtagna.
- Kommunstyrelsen föreslås att tillföra en stående ärendepunkt på kommunstyrelsens dagordning. Under punkten kan återrapportering ske till en samlad kommunstyrelse från ägardialoger med bolagen och samtal med stiftelserna samt annan information av betydelse för kommunstyrelsens uppsiktspflicht.
- För att uppfylla kommunallagens 6 kap 1 a § föreslås att i anslutning till behandlingen av bolag och stiftelsers årsredovisning, som sker årligen under senvåren, behandlas även detta lagkrav som en särskild paragraf. Här prövar kommunstyrelsen om kommunens hel- och delägda aktiebolags verksamhet under föregående år har bedrivits på ett sätt som varit förenligt med kommunala ändamål och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska kommunstyrelsen lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

2.3. Iakttagelser i samband uppföljningen

Förändring i ägardirektiven för Byggebo AB och Smålandshamnar AB har behandlats och beslutats i kommunfullmäktige den 9 mars 2020 i § 43 för Byggebo AB och 6 april 2020 i § 67 för Smålandshamnar AB.

Någon sammanställning över hur uppsiktspflichten ska bedrivas på årsbasis har inte upprättats.

Det har funnits en punkt på dagordningen "Rapportering från ägardialoger med de kommunala bolagen och stiftelserna" där återrapportering från bolagen har skett, både under år 2018 och 2019. Det noteras att vid flera tillfällen så noteras att inget finns att rapportera. Kommundirektören har även under kommunstyrelsen informerar haft uppe frågor som har bäring på kommunstyrelsens uppsiktspflicht gentemot de kommunala bolagen.

Enligt de intervjuade så skedde återrapportering till att börja med efter att rapporten var behandlad i kommunstyrelsen, därefter har frekvensen i rapporteringen minskat. Det framhålls också att strukturen på hur uppsiktspflichten ska rapporteras behöver dokumenteras.

Årsredovisningen för respektive bolag och stiftelser är upp till behandling i kommunstyrelsen. Respektive bolag är inte i kommunstyrelsen och föredrar rapporten. Det finns ett önskemål om att representanter från både bolag och stiftelserna mer regelbundet rapporterar direkt till kommunstyrelsen.

Stiftelserna har inte behandlats på samma sätt som kommunens aktiebolag. Det framhålls att även stiftelserna behöver bli föremål för någon form av uppsiktsplikt.

När det gäller Stiftelsen Sjöfartshotellet har en stor förändring skett. Hotellverksamheten är idag utlagd på entreprenad i stället för att stiftelsen själva bedriver hotellverksamheten. En fråga som väcks, är detta en fråga som är av principiell beskaffenhet och som då borde lyfts till kommunfullmäktige?

Beslut om bolagens verksamhet varit förenligt med det kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna fattas av kommunstyrelsen. För år 2018 fattades detta beslut den 16 april 2019 i § 107. För år 2019 har motsvarande beslut fattats den 25 februari 2020 i § 49. Det finns inget direkt underlag som visar vad besluten både avseende 2018 och 2019 grundas på.

Ett problem som lyfts upp är att det har varit olika tjänstepersoner som har hanterat olika bolag vilket gjort att uppsiktsplikten har bedrivits olika i bolagen.

Aktiebolagens och stiftelsernas protokoll anmäls inte till kommunstyrelsen.

3. Revisionell bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen till delar har stärkt sin uppsiktsplikt, genom att ha en stående punkt på dagordningen för rapportering från bolag och stiftelser samt att ägardirektiven har justerats med direktiv hur rapportering ska ske. Samtidigt framgår det att återrapporteringens omfattning och frekvens styrs av kommunstyrelsen genom särskilda beslut eller riktlinjer, men något sådant beslut har inte fattats.

Vi noterar att kommunstyrelsen inte tagit fram någon dokumentation som visar hur uppsiktsplikten ska bedrivas på årsbasis.

Vi noterar att beslut numera fattas avseende om verksamhet som bolagen bedrivit under föregående år har varit förenlig med det kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Samtidigt konstateras att beslutet har fattats pliktskyldigast och utan något direkt underlag.

Vidare behöver uppsiktsplikten avseende stiftelserna, framförallt Stiftelsen Forum, stärkas.

3.1. Rekommendationer

- Vi rekommenderar att kommunstyrelsen upprättar ett årshjul som beskriver hur uppsiktsplikten ska bedrivas.
- Vi rekommenderar att beslutet som fattas enligt kommunallagens 6 kap 1 a §, att det finns ett underlag som beskriver på vilka grunder som beslutet fattas på.
- Vi rekommenderar att kommunstyrelsen säkerställer att hela styrelsen bedriver uppsiktsplikten och att spårbarheten i protokoll och handlingar ökar.

2020-06-25

Caroline Liljebjörn
Uppdragsledare

Pär Sturesson
Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av revisorerna i Oskarshamns kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 6 mars 2020. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.